
О. УЗУНОВА

*доцент кафедри кримінального права
та правосуддя
Запорізького національного університету,
кандидат юридичних наук, доцент*

Є. АРТЬОМОВ

*студент 4-го курсу денної форми навчання
юридичного факультету
Запорізького національного університету*

УДК 343.21(094.4)(477)

Аналіз статті 368 Кримінального кодексу України на відповідність вимогам юридичної техніки, гуманності й верховенства права

Розглянуто та проаналізовано диспозицію ст. 368 КК України на відповідність вимогам юридичної техніки, гуманності й верховенства права. З'ясовано, що недоліки нормотворчої (законодавчої, юридичної) техніки створили в досліджуваній нормі серйозний дефект, який унеможливує застосування зазначеної норми відповідно до її мети і фактично перетворює ст. 368 КК України на «мертве право». Звернуто увагу на те, що під поняттям «неправомірна вигода» належить розуміти блага, доступ до яких суб'єкту злочину обмежено або заборонено законом. Зазначено, що отримання «правомірної вигоди», тобто не заборонених законом благ, не утворює складу злочину, передбаченого ст. 368 КК України. Вказано, що досягнення мети зазначеної норми потребує перенесення ознаки неправомірності, яка використовується в диспозиції ст. 368 КК України із предмета злочину на поведінку злочинця.

Ключові слова: антикорупційне законодавство, блага, вигода, європейські стандарти, корупція, корупційне правопорушення, неправомірна вигода, службова особа.

Ключовим завданням, яке постало перед українським суспільством на шляху до утвердження сильної, незалежної і заможної країни, є подолання корупції в органах публічної влади, забезпечення прозорості й законності в їх діяльності.

Одним із основних аспектів боротьби з корупцією є законодавче закріплення відповідальності за корупційні діяння, зокрема у КК України.

Визнаючи важливість установлення кримінальної відповідальності за «хабарництво» (у рамках роботи термін «хабарництво» вживається не у значенні правової категорії, а як суспільне явище, корупція), автори вважають за потрібне зазначити, що для ефективної реалізації державної політики у сфері боротьби із корупційними явищами законодавство України має бути сформульоване відповідно до вимог законодавчої техніки, з тим щоб гарантувати утвердження правової визначеності та створювати передумови для ефективної реалізації державної антикорупційної політики. Крім того, у зв'язку із вимогами ст. 3 Конституції України, КК України в цій частині має відповідати критерію гуманності.

У той же час, на нашу думку, одна з основних норм КК України, яка спрямована на боротьбу із корупцією, вказаним вимогам не відповідає.

Таким чином, об'єктом цього дослідження є диспозиція ст. 368 КК України, в якій сформульовано ознаки «хабарництва».

Предметом дослідження виступають:

1) якість нормотворчої техніки, застосованої при формулюванні диспозиції вказаної норми;

2) дотримання законодавцем принципів гуманності й верховенства права при криміналізації корупційних діянь.

Метою роботи є формулювання правильної, з точки зору юридичної техніки, принципів гуманізму та верховенства права, диспозиції ст. 368 КК України.

Вирішенню проблем, що пов'язані із корупцією, та вдосконаленню національного антикорупційного законодавства присвячені праці В. Гвоздецького, Л. Багрій-Шахматова, О. Дудорова, В. Лисоседа, М. Мельника, Г. Омельченка, О. Собоного, М. Терещука, М. Хавронюка, І. Чубенко та багатьох інших.

Задля забезпечення системного й логічного викладу матеріалу, спрощення сприйняття роботи, а також у зв'язку із поділом предмета дослідження на два елементи, вважаємо за потрібне розділити роботу на дві відносно самостійні частини, які, проте, мають спільну мету – розроблення правильного формулювання закону України про кримінальну відповідальність за корупційні правопорушення.

Перша частина роботи присвячена недолікам нормотворчої техніки при криміналізації «хабарництва».

На виконання зобов'язань перед Європейським Союзом щодо приведення антикорупційного законодавства у відповідність із європейськими стандартами було прийнято Закон України № 221-18 [1], яким змінено ст. 368 КК України. Таким чином, із КК України зникло поняття «хабар» і з'явилося поняття «неправомірна вигода».

Проте недоліки нормотворчої (законодавчої, юридичної) техніки створили в досліджуваній нормі серйозний

дефект, який унеможливорює застосування зазначеної норми відповідно до її мети і фактично перетворює ст. 368 КК України на «мертве право».

У чинній редакції ст. 368 КК України сформульована так: «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання службовою особою неправомірної вигоди, а так само прохання надати таку вигоду для себе чи третьої особи за вчинення чи невчинення такою службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища карається...» [2].

Виходячи із наведеного формулювання, слід дійти висновку, що для настання відповідальності за ст. 368 КК України обов'язково має відбутися прийняття обіцянки/пропозиції або ж отримання неправомірної вигоди за вчинення або невчинення певних дій.

Інакше кажучи, поведінка особи (отримання, прийняття пропозиції чи обіцянки) є кримінально караною у випадку, якщо її предметом виступає неправомірна вигода. У зв'язку із цим «отримання, прийняття обіцянки чи пропозиції» не може вважатись ознакою правомірності/неправомірності вигоди, оскільки становлять інший елемент складу злочину – протиправну поведінку. На підставі викладеного слід дійти висновку, що зазначена в диспозиції ст. 368 КК України «неправомірна вигода» є предметом злочину, тобто саме над нею мають бути вчинені певні дії (отримання, прийняття пропозиції чи обіцянки) для наявності складу злочину, передбаченого ст. 368 КК України.

У зв'язку із цим постає запитання: яку саме вигоду має отримати (прийняти обіцянку або пропозицію) службова особа для того, щоб її дії містили склад злочину, передбаченого ст. 368 КК України? На думку законодавця, така вигода має бути неправомірною. Тобто в чинній редакції досліджуваної норми неправомірним має бути предмет злочину, а не поведінка особи щодо його отримання. У зв'язку із наведеним постає логічне запитання – яка саме вигода є неправомірною? За якими критеріями слід відмежовувати неправомірну вигоду від правомірної?

Вирішуючи питання щодо ознак правомірності або неправомірності вигоди, перш за все слід з'ясувати, яке саме значення надає закон слову «вигода». У нормативно-правових актах відсутнє визначення вказаного поняття, у зв'язку із чим його (поняття) доцільно визначити виходячи із змісту, в якому воно зазвичай вживається, як у таких випадках робив Верховний Суд України [3; 4].

Великий тлумачний словник сучасної української мови містить такі тлумачення поняття «вигода»:

1) те, що дає добрі наслідки в чому-небудь (наприклад, користь, позиток, прибуток, виграш);

2) те, що полегшує життя, побут; сприятливі умови [5].

Таким чином, вигода – це те, що підвищує якість життя, створює покращені умови. Найближчим до поняття вигоди і синонімічним поняттям, яке вживається в законодавстві, є поняття «благо».

Так, Короткий тлумачний словник української мови визначає благо як те, що служить для задоволення потреб життя; достатки [6].

Таким чином, поняття «вигода» і «благо» можна вважати синонімічними, у зв'язку із чим предмет злочину, передбаченого ст. 368 КК України, можна визначити також як «неправомірне благо».

Однак благо саме по собі може бути неправомірним у рідкісних випадках, зокрема, у випадку, якщо воно (благо) вилучене із цивільного обігу або в силу закону не може перебувати у певної особи на підставі майнових прав (власності, користування тощо).

Так, до неправомірної вигоди (благ) можна віднести наркотичні речовини, зброю, державну таємницю та інші блага, доступ до яких суб'єкту злочину заборонено законом.

У той же час не можуть вважатися неправомірною вигодою гроші, будь-які не заборонені законом речі, послуги, оскільки така вигода сама по собі не суперечить жодній нормі права, а отже, є «правомірною». Твердження про те, що посадова особа не може мати у власності гроші, автомобіль, будинок, або ж отримувати послуги з масажу, перевезення, харчування, є абсурдним з точки зору здорового глузду.

Таким чином, предметом злочину, передбаченого ст. 368 КК України, є лише блага, доступ до яких законом обмежений або заборонений. Отримання будь-яких інших, не заборонених законом, благ має розумітися як «отримання правомірної вигоди».

Потрібно зазначити, що оскільки предмет злочину прямо вказаний у статті кримінального закону, його слід вважати обов'язковим елементом складу злочину, а наслідком його відсутності є відсутність складу злочину [7, с. 101].

Оскільки правомірна вигода не є предметом злочину, передбаченого ст. 368 КК України, її отримання не може бути підставою для кримінальної відповідальності.

Тобто отримання службовою особою прокуратури одного мільйона гривень за закриття кримінального провадження не утворює складу злочину, передбаченого у ст. 368 КК України, оскільки вигода була правомірною, а неправомірне отримання правомірної вигоди складу злочину не утворює.

Указаний у цій статті дефект диспозиції ст. 368 КК України можна усунути виключно шляхом внесення змін до КК України, оскільки судова практика не має ані можливості, ані права розтлумачити закон таким чином, щоб підмінити предмет злочину протиправною поведінкою, оскільки останні є різними елементами складу злочину. На нашу думку, слід викласти досліджувану частину диспозиції ст. 368 КК України: «Неправомірне прийняття пропозиції чи обіцянки, а також одержання вигоди службовою особою...».

У такому разі ознака «неправомірності» перестане бути характеристикою предмета злочину і стане характеристикою поведінки особи, що протиправно отримує вигоду. Внаслідок таких змін законом будуть заборонені не блага самі по собі, а певний спосіб отримання таких благ, зокрема як винагорода за протиправну поведінку в інтересах третіх осіб під час здійснення службових обов'язків.

Виходячи з наведеного, слід зробити такі висновки до першої частини роботи:

1) у складі злочину, передбаченого ст. 368 КК України, поняття «неправо-

мірна вигода» являє собою предмет злочину, який у силу цього є обов'язковою ознакою;

2) під поняттям «неправомірна вигода» належить розуміти блага, доступ до яких суб'єкту злочину обмежено або заборонено законом;

3) отримання «правомірної вигоди», тобто не заборонених законом благ, не утворює складу злочину, передбаченого ст. 368 КК України;

4) досягнення мети зазначеної норми потребує перенесення ознаки неправомірності, яка використовується в диспозиції ст. 368 КК України, із предмета злочину на поведінку злочинця.

Друга частина цієї роботи присвячена перевірці дотримання законодавцем принципів гуманізму та верховенства права при криміналізації корупційних діянь у ст. 368 КК України.

Зі змісту досліджуваної норми вбачається, що Верховна Рада України не диференціювала відповідальність залежно від прийняття законного чи незаконного рішення у зв'язку із вчиненням дій, передбачених диспозицією ст. 368 КК України. Тобто незалежно від того, чи є законним рішення, прийняте на користь того, хто надав неправомірну вигоду, міра відповідальності не змінюється.

На думку авторів, неврахування законності рішення, прийнятого у зв'язку із отриманням певної безпідставної винагороди, при криміналізації діяння є некоректним як із погляду на теорію кримінального права, так і з погляду на звичайну людську справедливість, якій має відповідати формальне право, зокрема закон про кримінальну відповідальність.

Із приводу справедливості як вимоги до змісту кримінального закону свою позицію висловлював Конституційний Суд України у рішенні у справі № 15-рп/2004 від 2 листопада 2004 р., зазначивши, що одним із проявів верховенства права є те, що право не обмежується лише законодавством як однією з його форм, а включає й інші соціальні регулятори, зокрема норми моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства. Усі ці елементи права об'єднуються якістю, що відповідає ідеології справедливості, ідеї права, яка значною мірою дістала відображення в Конституції [8].

Поставлення в однакове становище осіб, одна з яких прийняла законне рішення і отримала за це незаконну винагороду, а інша отримала таку винагороду і прийняла незаконне рішення, порушивши права третіх осіб, не може вважатися справедливим. Перша особа фактично спричинила шкоду виключно своїй репутації як посадової особи, а друга завдала шкоди правам третіх осіб стабільності суспільних відносин, порушила вимоги ст. 3 Конституції України, підірвала авторитет органу державної влади, унеможливила належну реалізацію функцій держави.

У зв'язку із наведеним відсутність диференціації правового становища зазначених осіб, у тому числі й у законі України про кримінальну відповідальність, є явно несправедливим у зв'язку із різним рівнем шкоди, завданої суспільним відносинам.

Крім того, відсутність такого розмежування суперечить основним положенням теорії кримінального права,

оскільки зазначені діяння (отримання «хабаря» за прийняття законного рішення і прийняття за винагороду незаконного рішення) відрізняються між собою як за об'єктом посягання і суб'єктивними ознаками, так і за ступенем суспільної небезпечності, що мало би бути враховане законодавцем.

Так, щодо об'єкта посягання досліджуваних діянь слід вказати таке.

Об'єктом злочину є ті суспільні відносини, на які посягає злочин, завдаючи їм певної шкоди, і які поставлені під охорону закону про кримінальну відповідальність [7, с. 97].

Об'єктом злочину, передбаченого ст. 368 КК України, слід вважати три групи суспільних відносин:

1) безпосереднім обов'язковим об'єктом – авторитет органів державної влади і їх посадових осіб, які належним чином здійснюють функції держави у зв'язку із посадою і пов'язаною із нею законною винагородою, а не за додатковим незаконним перевагам;

2) безпосереднім факультативним об'єктом – авторитет органів державної влади, що пов'язаний із прийняттям ними законних рішень;

3) безпосереднім факультативним об'єктом – права третіх осіб, що були порушені внаслідок прийняття рішення.

Чинна редакція норми охоплює як злочини, об'єктом посягання яких є виключно перша група відносин, так і ті, об'єктом яких є усі три перераховані вище групи відносин.

Однак таке «зібрання» в одній нормі суспільно небезпечних діянь, які розрізняються за об'єктом посягання, не може вважатися належним результатом законотворчої діяльності, оскільки

об'єкт посягання є однією із ознак, за якою розрізняють злочини при їх кваліфікації.

Слід визнати, що друга та третя групи відносин мають набувати додаткового захисту закону про кримінальну відповідальність, оскільки вони прямо пов'язані із правами третіх осіб, належним здійсненням функцій держави і виконанням завдань, покладених на неї ст. 3 Конституції [9]. У той же час посягання на першу групу відносин не завдає шкоди виконання функцій держави і правам третіх осіб, у зв'язку із чим не тягне за собою потреби суворого кримінального покарання.

Слід констатувати, що між суспільним благом, яке захищається законом, і мірою кримінальної відповідальності за посягання на це благо існує зв'язок.

Наприклад, відповідальність за крадіжку є значно меншою, ніж відповідальність за умисне вбивство, і підстав для «вирівнювання» міри покарання за цими злочинами немає, оскільки вбивство посягає на «головне» право людини – право на життя, а крадіжка – лише на власність. У той же час у зв'язку із тим, що розбій посягає не тільки на власність, а й на здоров'я людини, покарання за розбій є суворішим, аніж покарання за крадіжку.

У зв'язку із цим законодавець мав диференціювати відповідальність за «одержання неправомірної вигоди» залежно від того, чи порушує поведінка посадової особи права третіх осіб, а також, чи спричиняє вона неналежне виконання функцій держави.

Крім необхідності диференціації відповідальності у зв'язку із різним об'єктом посягання, слід вказати, що

теорія кримінального права розробила поняття суспільної небезпечності злочину, яке також має бути враховане при визначенні міри відповідальності за злочин.

Із приводу суспільної небезпечності злочину професори харківської школи кримінального права зазначали таке: «Суспільна небезпечність як матеріальна ознака злочину полягає в тому, що діяння або заподіює шкоду відноsinам, що охороняються кримінальним законом, або містить у собі реальну можливість заподіяння такої шкоди. Це об'єктивна властивість злочину, реальне порушення відносин, що склалися в суспільстві. Виникнення, зміна, втрата суспільної небезпечності діяння зумовлені об'єктивними закономірностями суспільного розвитку, нерозривним зв'язком з тими соціально-економічними процесами, що відбуваються у суспільстві. У частині 1 ст. 11 КК України суспільна небезпечність як обов'язкова ознака злочину тільки називається, її зміст закон не розкриває. Проте порівняльний аналіз різних видів правопорушень (адміністративних, дисциплінарних) свідчить про те, що їх суспільна небезпечність не рівнозначна суспільній небезпечності злочину: суспільна небезпечність злочину як виду правопорушення є значно більшою. Нетотожні за своєю небезпечністю і різні злочини. Достатньо порівняти вбивство і крадіжку. Суспільна небезпечність діяння як ознака злочину оцінюється на двох рівнях:

1) законодавчому, коли законодавець криміналізує певне суспільно небезпечне діяння;

2) правозастосовному, коли орган дізнання, слідчий, прокурор, суддя оцінюють суспільну небезпечність учиненого конкретного злочину.

Тому суспільна небезпечність і належить до оціночних понять. Критерієм оцінки суспільної небезпечності, її ступеня виступають об'єктивні й суб'єктивні ознаки злочину: об'єкт, на який посягає злочин, наслідки, спосіб учинення злочину, форма вини, мотив і мета та ін. Тільки оцінка всієї їх сукупності може розкрити об'єктивну, реальну небезпечність злочину – тяжкість.

Значення суспільної небезпечності як матеріальної ознаки злочину полягає в тому, що вона:

по-перше, є основним об'єктивним критерієм визнання діяння злочином, його криміналізації;

по-друге, дозволяє класифікувати злочини за ступенем тяжкості (ст. 12 КК України);

по-третє, визначає межу між злочином та іншими правопорушеннями;

по-четверте, є однією із загальних засад індивідуалізації кримінальної відповідальності та покарання (п. 3 ч. 1 ст. 65 КК України)» [7, с. 74].

У зв'язку із наведеним слід дійти висновку, що як за об'єктивними (об'єктом посягання, прийняття законного або незаконного рішення), так і за суб'єктивними ознаками (психологічна готовність і рішучість особи прийняти незаконне рішення за винагороду) порівнювані в цій роботі діяння розрізняються.

Таким чином, прийняття за винагороду незаконного рішення, яке порушує права третіх осіб і заважає реалізації функцій держави, як за об'єктивними ознаками, посягаючи одночасно на де-

кілька груп суспільних відносин, так і за суб'єктивними ознаками, демонструючи несумлінне і безвідповідальне ставлення особи до службових обов'язків, має значно вищий рівень суспільної небезпечності, у зв'язку із чим має тягти за собою суворіше покарання.

Виходячи з проведеного у другій частині роботи аналізу, слід зробити такі висновки:

1) чинна редакція диспозиції ст. 368 КК України не враховує як вимоги теорії кримінального права, так і вимоги справедливості, у зв'язку із чим має бути змінена;

2) суспільна небезпечність «отримання неправомірної вигоди» за правомірні дії значно нижча, аніж суспільна небезпечність «отримання неправомірної вигоди» за неправомірні дії, що має бути враховано як законодавцем при криміналізації зазначених діянь, так і суддями при визначенні міри відповідальності;

3) порівнювані діяння мають бути закріплені у різних статтях закону про кримінальну відповідальність у зв'язку із різними об'єктами посягання, а також з огляду на різну суспільну небезпечність, і покарання за такі діяння мають бути відповідним чином диференційо-

вані; до моменту внесення відповідних змін до законодавства судам слід зважати на законність прийнятого рішення як на обставину, що значно пом'якшує відповідальність.

У результаті проведеного дослідження можна дійти висновку про необхідність внесення таких змін до КК України:

1) ст. 368 КК України слід викласти таким чином: «1. Неправомірне одержання (прийняття пропозиції чи обіцянки) вигоди службовою особою, а також прохання надати вигоду для себе чи третьої особи за вчинення чи невчинення такою службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає вигоду, чи в інтересах третьої особи незаконної дії з використанням наданої їй влади чи службового становища карається...»;

2) КК України слід доповнити ст. 368¹ такого змісту: «1. Неправомірне одержання (прийняття пропозиції чи обіцянки) вигоди службовою особою за вчинення чи невчинення такою службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає вигоду, чи в інтересах третьої особи правомірної дії з використанням наданої їй влади чи службового становища карається...».

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією [Електронний ресурс] : Закон України від 18 квіт. 2013 р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/221-18>
2. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 5 квіт. 2001 р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/para02729#o2729>
3. Постанова Верхов. Суду України від 19 берез. 2013 р. по справі №21-61a13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/30604026>
4. Постанова Верхов. Суду України від 17 жовт. 2012 р. по справі №6-140цс12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/26811746>

5. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2009. – 1736 с.
6. Короткий тлумачний словник української мови / уклад.: Д. Г. Гринчишин, Л. Л. Гумецька, В. Л. Карпова та ін. – К. : Рад. шк., 1978. – 296 с.
7. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.] ; за ред. проф. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – 546 с.
8. Рішення Конституційного Суду України № 15-рп/2004 від 2 листоп. 2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04>
9. Конституція України від 28 черв. 1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

Стаття надійшла до редакції 19.02.2015.

Узунова О., Артёмов Е. Анализ статьи 368 Уголовного кодекса Украины на соответствие требованиям юридической техники, гуманности и верховенства права

Рассмотрена и проанализирована диспозиция статьи 368 УК Украины на соответствие требованиям юридической техники, гуманности и верховенства права. Выяснено, что недостатки нормотворческой (законодательной, юридической) техники создали в исследуемой норме серьезный дефект, исключающий применение указанной нормы в соответствии с ее целью и фактически превращающий ст. 368 УК Украины в «мертвое право». Обращено внимание на то, что под понятием «неправомерная выгода» следует понимать блага, доступ к которым субъекту преступления ограничен или запрещен законом. Указано, что получение «правомерной выгоды», т. е. не запрещенных законом благ, не образует состава преступления, предусмотренного ст. 368 УК Украины. Указано, что достижение цели указанной нормы требует переноса признака неправомерности, которая используется в диспозиции ст. 368 УК Украины, с предмета преступления в поведение преступника.

Ключевые слова: антикоррупционное законодательство, блага, выгода, европейские стандарты, коррупция, коррупционное правонарушение, неправомерная выгода, должностное лицо.

Uzunova O., Artyomov E. The Analysis of Article 368 of the Criminal Code of Ukraine in Terms of Correspondence to the Demands of Legal Technique, Humanity and Supremacy of Law

The key task faced by Ukrainian society on the way to establishing a strong, independent and rich country is overcoming the corruption in public authorities, ensuring the transparency and legality of their activity. The aim of the paper is to formulate a disposition of Article 368 of the CC of Ukraine; a disposition which would be relevant in terms of legal technique, principles of humanity and supremacy of law.

The first part of the paper is devoted to drawbacks of rule-proclaiming technique in the process of criminalization of 'bribery'. On the basis of everything mentioned above we should make the following conclusions from the first part paper: 1) in the corpus delicti specified by Article 368 of the CC of Ukraine the notion of 'illegal profit' expresses the object of crime which because of this is an obligatory attribute; 2) the notion 'illegal profit' should be understood as welfare which cannot be accessed by the subject of a crime because of restrictions or prohibitions fixed in laws; 3) acquisition of 'legal profit', i.e. welfare not forbidden by law does not make up corpus delicti specified by Article 368 of the CC of Ukraine; 4) to achieve the aim of the norm mentioned above it is necessary to extrapolate the attributes of illegality which are given in the disposition of Article 368 of the CC of Ukraine from the object of crime to the behavior of an offender.

The second part of the present paper is devoted to inspecting the legislator's observance of principles of humanity and supremacy of law while criminalizing the corrupt practices in Article 368 of the CC of Ukraine. On the basis of the analysis carried out in the second part of the study the following conclusions should be driven: 1) the active version of disposition of Article 368 of the CC of Ukraine doesn't take into account either the requirements of criminal law theory or the requirements of justice, that is why it must be changed; 2) social danger of 'acquiring illegal profit' for doing legal deeds is considerably lower than social danger of 'acquiring illegal profit' for committing illegal deeds, this should be taken into account both by the legislator while criminalizing the mentioned deeds and by judges while defining the extent of responsibility; 3) the deeds which are compared should be fixed in different articles of the law on criminal responsibility because of difference in the objects of encroachment and also because of different social danger, the punishment for such deeds should also be correspondingly differentiated; till the introduction of corresponding changes into the legislation the courts should take into account the legality of the decision which was made as a circumstance which considerably extenuates the responsibility.

The fulfilled research resulted in the conclusion that the following changes should be made in the CC of Ukraine: 1. Article 368 of the CC of Ukraine should be stated as follows: «1. Illegal profit acquisition (acceptance of an offer or promise) by a public officer as well as a request to give profit for themselves or for a third party for doing or not doing by this public officer in the interests of the person who offers, promises or gives profit or in the interests of a third party an illegal deed using their power or position is punished...». 2. The CC of Ukraine should be completed by Article 368-1 of the following contents: «1. Illegal profit acquisition (acceptance of an offer or promise) by a public officer for doing or not doing by this public officer in the interests of the person who offers, promises or gives profit or in the interests of a third party a legal deed using their power or position is punished...».

Keywords: anticorruption legislation, corruption, corruption offence, European standards, illegal profit, welfare, profit, public officer.